

Katedra filosofie

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno studenta: Markéta Kábrová

Název práce: Konsekvencialismus – pro a proti

Jméno vedoucího práce: Kamila Pacovská, Ph.D.

Jméno oponenta: Ondřej Sikora, Ph.D.

I. Formální kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Cíl práce je zformulován a odpovídá zadání a názvu práce.	x		
2. Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.		x	
3. Struktura práce je logická a odpovídá zvolenému tématu.	x		
4. Závěr shrnuje dosažené poznatky a formuluje přínos k řešení problému.		x	
5. Autor nic podstatného neopomenul (zadání, obsah, úvod, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce)	x		

Slovní ohodnocení

II. Obsahová kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora problematice.	x		
2. Opírá se o relevantní prameny a literaturu .	x		
3. Adekvátním způsobem s nimi pracuje.		x	
4. Zpracování vykazuje rysy vlastního přínosu.		x	

Slovní ohodnocení

III. Jazyková kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb .			x
2. Práce je psána kultivovaným odborným jazykem .		x	
3. Student zvládl a rozumí terminologii oboru a tématu, jímž se zabývá.		x	
4. Student pracuje správně s odkazy a citacemi , odlišuje parafráze a vlastní myšlenky.		x	
5. Práce je vybavena vhodně (ve shodě s charakterem zvoleného tématu) doplňky textu (obrazové přílohy apod.)			

Slovní ohodnocení

Markéta Kábrová se ve své práci věnuje problematice konsekencialismu jakožto jednoho z dominantních přístupů v moderní filosofické etice. Jejím záměrem je uchopit tento motiv v jeho komplexnosti a s použitím zásadních diskusních příspěvků reprodukovat relevantní argumenty, které tuto pozici podporují či naopak zpochybňují. Na práci je nutné ocenit zejména poctivost přístupu, která je čtenáři patrná, dále ochotu nevyhýbat se ani značně složitým otázkám a úskalím, která s sebou vnošení se do této látky přináší, a v neposlední řadě značnou šíři záběru. Práce je rozdělena do tří částí, úvodní část se snaží v historickém přehledu uchopit téma konsekencialismu, (za nejzajímavější považují pasáž o poněkud opomíjeném G. E. Moorovi, která by stále za rozpracování), druhá část se věnuje zastáncům tohoto přístupu (Smart), třetí pak kritikům (Anscombová, Nozick, Williams). Snad nejpodobenější částí je pasáž o Williamsovi a zapojení motivů integrity a životního projektu, které přesvědčivě zpochybňují výlučnost nároku utilitaristické perspektivy. Závěr práce ve stručnosti opakuje výsledky jednotlivých kapitol a odvažuje se celkové diagnózy, která vyznívá jako souběžné „ne“ i „ano“, které však není váháním, ale důležitým filosofickým náhledem, k němuž se ještě vrátím: konsekencialismus nelze akceptovat jako ten pravý etický směr, ale v našich praxích jde o užitečnou a náležitou perspektivu.

Co se jeví jako problematické při celkovém pohledu: předkládaná bakalářská práce má rozsah práce diplomové. Práci by prospělo zúžení a pečlivější promyšlení látky, problém konsekencialismu by bylo možné elegantněji ukázat na dialogu dvou autorů. I když se autorka snaží poctivě vypořádat s jednotlivými argumenty svých autorů, při zvolené šíři záběru, k níž se názvem a tématem své práce poněkud nešťastně zavazuje, to není možné – jako příklad uvedme problematiku naturalistického omylu (již Hudem a Kantem zpochybňovaný úsudek z fakticity na normativitu), jehož interpretace podle Anscombové je na str. 31 práce zbrklá a nedostatečná. Celkově bohužel platí, že četným parafrázím autorky mnohdy chybí přehlednost a výstižnost, v blocích parafrází se čtenář lehce ztrácí a s obtížemi hledá jádro problému a stanovisko dotyčného autora. Je nutné ocenit, že diplomantka se k těmto stanoviskům sama vztahuje vlastní úvahou, ale jednotlivé pozice a jejich statut jsou nedostatečně odlišené.

Nyní k formálním náležitostem: co se týče struktury práce, ta je v hrubém členění náležitá, možná je zbytečné zavádět podkapitoly třetího řádu o délce šesti řádků. Co je však patrně největším nedostatkem práce je její formální a jazyková úprava, která je zbytečným kazem na odvedeném díle. Hlavní kapitoly by měly

začínat na nové stránce. Autorce v práci kolísá velikost písma (str. 16, str. 19, str. 21). Autorka nepoužívá standardní odsazené odstavce. Seznam literatury je špatně zpracovaný, řada titulů v něm chybí a těm uvedeným chybí logické řazení. A zejména – práce trpí neúnosným množstvím gramatických chyb, které narůstají, čím více se čtenář blíží ke konci (např. na str. 39 lze najít 5 chyb v hlavním textu, nepočítaje typografické chyby v poznámkách pod čarou). Z tohoto pohledu je práce polotovarem.

Co se týče obsahové stránky, považuji za vhodné vrátit se k celkovému zadání a hermeneutickému přístupu. Za přínos práce lze považovat ukázání skutečnosti, že konsekvencialismus, případně utilitarismus jako jeho variace není žádným jednoznačným filosofickým „systémem“ či pozicí s ostrými hranami, ale obecným zjednodušujícím titulem pro spektrum diferencovaných přístupů. Ničím takovým není ani tzv. „deontologie“ – poněkud nešťastné slovo (potažmo „deontolog“), neboť sugeruje jakousi spojitost s ontologií a jehož význam vycházející z řeckého „to deon“, s nímž pracuje Platón ve *Faidónu* (srv. *Faidón*, 99c6) (nutnost, potřebnost), autorka čtenáři zatajuje. Pokud však toto vezmeme vážně, smysluplnost konfliktu „utilitarista vs. deontolog“ bledne – což je snad ve shodě s vyústěním této práce.

S tím souvisí obecnější problém přístupu k etické látce a úlohy filosofie. Práce se nese v duchu soupeření pozic, souboje „-ismů“; žel ony pozice jsou mnohdy nálepkami žurnalistické filosofie, která si jednak potřebuje zjednodušit pomocí nálepek filosofický terén a jednak sugeruje dojem, že dříve než člověk začne na světě jednat, k nějaké pozici se musí upsat. Tato práce mimo jiné ukazuje (byť to nevyslovuje), že takto to nefunguje. Jednak prostě platí, že stoupenec utilitarismu musí být zároveň „deontolog“, neboť se přiznává k *nároku*, nutnosti maximalizovat svým jednáním dobro. (občas zmiňovaný farizejský „fanatismus principů“ snad žádný filosof nezastával; pro Kanta „povinnost“ není bází, ale toliko indexem nepodmíněného nároku, k němuž se etické vědomí přiznává). To ale asi není podstatné. Skutečně silné postavy dějin etického myšlení (Aristotelés, Platón, Kant a jiní) vždy pracují s propojováním *více perspektiv*, aniž by se tím zříkali závaznosti. To se však lépe ukazuje pečlivým zaměřením na myslitele, spíše než paletou sond.

Přes uvedené výhrady práci doporučuji k obhajobě a vzhledem k poctivému nasazení navrhuji známku „velmi dobře“.

IV. Otázky k obhajobě

- Ukazuje fenomén dluhu zpochybnitelnost tvrzení o naturalistickém omylu (srv. str. 30 práce)? Pokud ano, jaké další okolnosti je nutné vzít v potaz?
- Lze tzv. negativní odpovědnost, jak ji na svých příkladech ukazuje Williams, vyškrtnout z etického posuzování?

Navržená známka: velmi dobře

Datum: 10. 5. 2017

Podpis oponenta práce: Ondřej Sikora, Ph.D.